

ҚАЗАҚСТАН ҰЛТТЫҚ БАНКІ

АҚПАРАТТЫҚ ХАБАР

2018 жылғы 2 мамыр

Д. Ақышев – Мемлекеттік органдар арасындағы ақпараттық өзара іс-қимылды реттеу елден ақшаның әкетілуіне жүйелі түрде қарсы іс-қимыл жасауға мүмкіндік береді

Қазақстан Ұлттық Банкінің Төрағасы Данияр Ақышев БАҚ өкілдеріне ҚР Парламенті Мәжілісінің жалпы отырысы шеңберінде екінші оқылымда қаралған «Валюталық реттеу және валюталық бақылау туралы» Заң жобасының негізгі мақсаттары мен міндеттері туралы айтып берді.

Ұлттық Банк басшысы атап өткендей, заң жобасында көзделген нормаларды іске асыру валюталық операциялар туралы ақпараттың ауқымын кеңейтуге, валюталық бақылау тиімділігін, оның ішінде ақшаның елден әкетілуіне қарсы іс-қимыл үшін тиімділігін арттыруға мүмкіндік береді.

«Жұмыс істеу барысында біз бұрын заңдармен реттелмеген арналардың бар екендігін және оларды елден ақшаны әкету белгілері бар деп жіктеу қажеттілігін көріп отырмыз. Біз заңда осындай операциялардың бірнеше түрін көздедік: Қазақстанға ақшаны есептеместен қарыздар, бейрезиденттерге пайызсыз қарыздар және екі жылдан астам экспорттық-импорттық операциялар», - деп атап өтті Д. Ақышев.

Ұлттық Банк Төрағасының ақпараты бойынша, заң жобасында банк құпиясын құрайтын ақпаратты Қаржы министрлігінің Мемлекеттік кірістер комитетіне беру құқығы да көзделген. «Мемлекеттік органдар арасындағы ақпараттық өзара іс-қимылды реттеу елден ақшаның әкетілуіне жүйелі түрде қарсы іс-қимыл жасауға мүмкіндік береді», - деді ол.

Бұдан басқа, Д. Ақышев айтқандай, заң жобасын қараған кезде депутаттар Қазақстанда орталық контрагент институтын дамыту бойынша түзетулер ұсынды. «Бұл бастаманы іске асыру Қазақстан қор биржасында жасалатын мәмілелердің аяқталуына кепілдікті қамтамасыз етуге және мәмілеге қатысушы тараптардың барлық міндеттемелерді орындауына мүмкіндік береді. Бұл жағдайдың Қазақстанның қор нарығында тәуекелдерді басқарудың тиімді тетіктерінің және инвесторлардың құқықтарын қорғаудың болуы туралы ішкі және шетелдік инвесторлар үшін оң белгі болатыны сөзсіз», - деп қорытындылады Ұлттық Банк басшысы.

«Валюталық реттеу және валюталық бақылау туралы» заң жобасы ҚР Парламенті Мәжілісінің жалпы отырысы шеңберінде екінші оқылымда мақұлданып, ҚР Парламентінің Сенатына жіберілді.

Д. Ақышев – Сақтандыру және сақтандыру қызметі мәселелері бойынша заң жобасы өңірлердегі сақтандыру қызметтерінің қолжетімділігін арттырады

«Қазақстан Республикасының кейбір заңнамалық актілеріне сақтандыру және сақтандыру қызметі мәселелері бойынша өзгерістер мен толықтырулар енгізу туралы» заң

жобасы сақтандыру саласындағы заңнаманы жетілдіруге, халықтың сақтандыру қызметтерін алған кезде мүдделерін қорғауға және сақтандыру нарығын дамытуға бағытталған. Бұл туралы Қазақстан Ұлттық Банкінің Төрағасы Данияр Ақышев ҚР Парламенті Мәжілісінің жалпы отырысынан кейін БАҚ сұрақтарына жауап бере отырып айтып берді.

Атап айтқанда, Ұлттық Банктің басшысы заң жобасында шет елге шығатын туристі сақтандыру тәсілдерін өзгерту көзделеді деп атап өтті. «Туроператордың және турагенттің АҚЖ міндетті сақтандырудан шет елге шығатын туристің мүддесін міндетті сақтандыруға өту жоспарланып отыр. Міндетті сақтандыруды туроператор жүзеге асыратын болады. Бағдарламалар халықаралық талаптарға сәйкес келеді және онда базалық әлеуметтік тәуекелдер қамтылған. Бұл туристің өмірі мен денсаулығына келтірілген зиян, оның ішінде жазатайым оқиға, шұғыл/жедел медициналық көмек көрсету, репатриация. Туроператор үшін арналған сақтандырудың құны күніне шамамен 320 теңге болады. Сақтандыру арқылы өтеу 3-16 миллион теңге аралығында болады. Бұл сақтандыру туроператорлардың қызметін пайдаланатын туристер ғана үшін. Өз бетінше шығатын туристердің тәуекелдері ерікті сақтандыру шарттары шегінде өтелуі мүмкін», - деді Д. Ақышев.

Ұлттық Банк Төрағасының ақпараты бойынша заң жобасы қолданысқа енгізілгеннен бастап халық пен кәсіпорындар сақтандыру шарттарын сақтандыру компаниясының офисіне бармай және агенттердің делдалдық қызметсіз интернет арқылы жасаса да алады. «Өңірлерде сақтандыру қызметтерінің қолжетімділігі артады, бірінші кезекте, облыс орталықтары шегінде және ауылдарда», - деп атап өтті ол.

«Қазақстан Республикасының кейбір заңнамалық актілеріне сақтандыру және сақтандыру қызметі мәселелері бойынша өзгерістер мен толықтырулар енгізу туралы» заң жобасы ҚР Парламенті Мәжілісінің жалпы отырысы шеңберінде екінші оқылымда мақұлданып, ҚР Парламентінің Сенатына жіберілді.

Д. Ақышев ҚР Ұлттық Банкінің қадағалау мандаты күшейтілетіні жөнінде айтып берді

ҚР Ұлттық Банкі өзінің реттеуші және қадағалау функцияларын заңнамалық күшейтуді және қаржы ұйымдарын тәуекелге бағдарланған қағидаттарға көшуді жоспарлап отыр. Бұл туралы Қазақстан Ұлттық Банкінің Төрағасы Данияр Ақышев ҚР Парламенті Мәжілісінің жалпы отырысынан кейін БАҚ сұрақтарына жауап бере отырып айтып берді.

Ұлттық Банктің басшысы атап өткендей, қолданыстағы қадағалау құралы шектеулі және формалды болып табылады: «Ұлттық Банктің ықпал ету шараларын банктер нормативтерді немесе жазылған талаптарды бұзған жағдайда ғана қабылдауға құқылы. Ұлттық Банктің банктердің қаржылық жағдайын әлеуетті нашарлатуы мүмкін немесе активтерді елден шығару белгілері бар операцияларды анықтай отырып, егер банктердің тарапынан нормативтер немесе заңнама талаптары формалды түрде бұзылмаса, операцияларды тоқтата тұру мүмкіндігі жоқ».

Оның айтуынша, тәуекелге бағдарланған қадағалауға өту тәуекелдерді шектеу бойынша банктердің активті және пассивті операцияларын тоқтатуға дейін баратын алдын алу шараларын қабылдауға мүмкіндік береді.

Валюталық реттеу және валюталық бақылау туралы» заң жобасы ҚР Парламенті Мәжілісінің жалпы отырысы шеңберінде екінші оқылымда мақұлданып, ҚР Парламентінің Сенатына жіберілді.

«Халықаралық тәжірибені ескере отырып, Ұлттық Банк дәлелді пайымдауды мынадай төрт: менеджмент пен акционерлерді келісу; құрылған провизиялардың

(резервтердің) барабарлығын бағалау; банкпен ерекше қатынастармен байланысты тұлғаларды анықтау; тәуекелдерді басқару және ішкі бақылау жүйелерін бағалау салада пайдалануға ниетті», - деп баса айтты Д. Ақышев.

Ұлттық Банк басшысы банктерді қадағалау процесіне дәлелді пайымдау қағидатын енгізуге байланысты ұқсас бастамалар бағалы қағаздар нарығының кәсіби қатысушыларына, сондай-ақ сақтандыру (қайта сақтандыру) ұйымдары мен сақтандыру брокерлеріне қатысты іске асырылатынын да атап өтті.

Ұлттық Банк басшысы Банк секторын қалыпқа келтіру бағдарламасының қорытындысы туралы айтып берді

Банк секторын қалыпқа келтіру бағдарламасы шеңберінде елдің бес ірі әлеуметтік маңызды банктеріне («Еуразиялық Банк» АҚ, «АТФ Банк» АҚ, «Цеснабанк» АҚ, «Банк ЦентрКредит» АҚ және «Банк «Bank RBK» АҚ) көмек көрсетілді. Қолдау мөлшері 653,7 млрд. теңге болды, жұмыс істемейтін қарыздар 710 млрд. теңге сомасына есептен шығарылды. Бұл туралы Қазақстан Ұлттық Банкінің Төрағасы Данияр Ақышев ҚР Парламенті Мәжілісінің жалпы отырысынан кейін БАҚ сұрақтарына жауап бере отырып айтып берді.

Ұлттық Банк басшысы баса айтып өткендей, банктерді мемлекеттік қолдау есебінен олардың кредиттік қызметін жандандыру байқалады. Оның айтуы бойынша, Бағдарламаға кірген сәттен бастап және ағымдағы жылғы 1 сәуірге дейін банктер шамамен 865 млрд. теңге, оның ішінде ШОБ субъектілеріне – 315 млрд. теңге, корпоративтік бизнеске – 329 млрд. теңге, жеке тұлғаларға – 222 млрд. теңге сомасына қарыз алушыларды қайта құрылымдауды ескере отырып, қарыздар берді.

Д. Ақышев аталған Бағдарлама шеңберінде «Казкоммерцбанк» АҚ несие портфелін «БТА Банк» АҚ проблемалық қарыздарынан тазартылғанын, ал «Қазақстан Халық Банкі» АҚ арқылы жаңа стратегиялық инвестор 250,2 млрд. теңге сомасына банкті үстеме капиталдандырғанын да еске сала кетті. «Жалпы алғанда, қаржылық көрсеткіштер жақсартылды және «Казкоммерцбанк» АҚ Ұлттық Банк белгілеген нормативтердің барлығын асыра орындап отыр», - деп сөзін қорытындылады ол.

Д.Ақышев Қазақстандағы бағалы қағаздар нарығын одан әрі дамыту бойынша Ұлттық Банктің заңнамалық бастамалары туралы айтып берді

Қазақстан Ұлттық Банкінің Төрағасы Данияр Ақышев ҚР Парламенті Мәжілісінің жалпы отырысынан кейін БАҚ өкілдерінің сұрақтарына жауап бере отырып қор нарығын дамыту бойынша жұмыстың негізгі бағыттары туралы айтып берді.

Атап айтқанда, қор нарығының инфрақұрылымы оңтайландырылады. Мәселен, Бағалы қағаздардың орталық депозитарийі базасында 2019 жылғы 1 қаңтардан бастап барлық меншікті бағалы қағаздар және тіркелген мәмілелер туралы бірыңғай деректер қорын құру жоспарланып отыр, бұл бағалы қағаздармен байланысты рәсімдерді жеңілдетуге және олармен жасалған мәмілелерді тіркеу уақытын қысқартуға, сондай-ақ инвесторлардың шығасыларын төмендетуге мүмкіндік береді. Ұлттық Банк басшысы атап өткендей, бірыңғай қор құру биржадан тыс бағалы қағаздар нарығының интеграцияланған ақпараттық жүйесін қалыптастыру үшін жол ашады, бұл нарық қатысушыларына бағалы қағаздарға баға белгілеумен алмасуға және ұйымдастырылмаған нарықта мәмілелер жасауға мүмкіндік береді.

Д.Ақышев кәсіби қатысушылардың қызметін ырықтандыру және олардың инвестициялық мүмкіндіктерін кеңейту бойынша жұмыстың жалғасатындығын да атап

өтті. «Банктер болып табылмайтын брокерлік компаниялар биржалық валюта нарығындағы сауда-саттыққа тікелей кіруді және банктік операциялардың жекелеген түрлерін жүзеге асыруға арналған лицензиялар алу мүмкіндігін ұсынатын болады. Бұл валюталық тәуекелдерді хеджирлеудің қосымша құралдарын құруға және валюта бағамының құбылмалылығын төмендетуге мүмкіндік береді», - деді ол.

Бұдан басқа, Ұлттық Банк Төрағасының ақпараты бойынша, уәкілетті органның эмитенттерге қатысты бақылау-қадағалау функциялары қысқарады: бағалы қағаздар шығару және оларды орналастыру бойынша рұқсат беру рәсімдері оңтайландырылады, бұл эмитенттердің қор нарығына шығуын және олардың қызметінің ашықтығын арттыруға ынталандыратын болады.

Ұлттық Банк Қазақстандағы онлайн-кредиттеуді реттеу жөніндегі заңнамаға түзетулермен таныстырды

Онлайн-кредиттеу нарығын реттеуге күтіліп отырған өзгерістер туралы Қазақстан Ұлттық Банкінің Төрағасы Данияр Ақышев ҚР Парламенті Мәжілісінің жалпы отырысынан кейін БАҚ сұрақтарына жауап берген кезде хабарлады.

Ұлттық Банк басшысының айтуынша, бүгінгі күні халыққа кредитті валюталар мен кредиттің мөлшерлемесі бойынша қандай да бір шектеусіз бәрі бере алады: «Банк кредиттері және МҚҰ кредиттері бойынша сыйақы мөлшерлемесі жылдық 56%-дан аспауға тиіс болса, онлайн-кредиттер бойынша ешқандай шектеу жоқ, сондықтан олар жылдық 700%-ға, тіптен 900%-ға дейін жетеді. Тәуекелдерді түсінбей не ақшаны тез алу ниетімен қарызды алған қарыз алушы - біздің азаматтардың саны 236 мың адамға жетті. Онлайн-кредитті алған және оны өтеумен байланысты елеулі проблемалары бар азаматтардың заң тұрғысынан қорғалмайтынын түсіну қажет».

Осыған байланысты Д. Ақышев, Ұлттық Банктің заңнамадағы осы кемшілікті жою және осындай қарыздарға қызмет көрсету азаматтардың қаржылық жағдайына қауіп төндірмейтіндей және олардың онлайн-кредиторларға тәуелділігін арттырмайтындай шектеу енгізу қажет деп есептейтінін атап өтті.

«Ұлттық Банк мөлшерлеме жылдық 100%-дан аспауға тиіс, ал қарыз тек қана теңгемен берілуге тиіс деп есептейді. Және тағы бір маңызды талап, егер онлайн-қарыз шарты мен көрсеткен өлшемшарттардың біріне де сәйкес келмесе, онда осындай қарыз заңсыз деп танылып, қажет болған кезде сот тәртібімен расталуы мүмкін. Біздің мақсатымыз онлайн-кредитті бизнес ретінде жауып тастау емес, Қазақстанда онлайн-кредиттеудің халықты кредиттік құлдыққа түсіретіндей моделінің таралуына жол бермеу», - деп атап өтті ол.

Д.Ақышев - «Qazaq Banki» АҚ-тың жеке тұлғалардың депозиттерін қабылдауға, жеке тұлғалардың банк шоттарын ашуға лицензиясы 3 ай мерзімге тоқтатыла тұрды.

2018 жылғы 28 сәуірде Ұлттық Банк «Qazaq Banki» АҚ-тың жеке тұлғалардың депозиттерін қабылдауға, жеке тұлғалардың банк шоттарын ашуға лицензиясын 2018 жылғы 27 шілдеге дейінгі мерзімге, қоса алғанда, тоқтата тұрды.

Бұл туралы Ұлттық Банк Төрағасы Данияр Ақышев ҚР Парламенті Мәжілісінің жалпы отырысынан кейін БАҚ сұрақтарына жауап берген кезде айтты.

Ол Ұлттық Банк аталған шешімді Банктің банк заңнамасының жекелеген талаптарын бұзуына қадағалап ден қою шеңберінде қабылдағанын атап өтті.

Сондай-ақ Д.Ақышев ЭксимБанк, Астана Банкі, Qazaq Bankі кредит портфелі сапасының төмен болуына байланысты өтімділіктің жеткілікті деңгейін қамтамасыз етумен қиыншылықтарды басынан кешіріп отырғанын және қазіргі уақытта аталған банктердің қызметін қадағалау күшейтілген режимде жүзеге асырылуда екенін айтты. Сондықтан, үш банкте клиенттер алдындағы міндеттемелерді уақтылы орындау шектеулі.

«Ұлттық Банк аталған үш банктің қаржылық жағдайына мониторингті жүзеге асырады және банктің менеджментімен және акционерлерімен жағдайды тұрақтандыруға бағытталған шараларды пысықтау бойынша келіссөздер жүргізуде», - деді Д.Ақышев.

Толығырақ ақпаратты БАҚ өкілдері мына телефон арқылы алуына болады:

+7 (727) 704 585

e-mail: press@nationalbank.kz

www.nationalbank.kz